

Dlouholetá předsdkyně Obce Slováků v Karviné **Vilma Krňávková** říká:

Češi a Slováci se nikdy nerozdělili

TOMÁŠ JANUSZEK

Karviná – Drobná energická žena, která s vámi mluví stejně dobře česky i slovensky. Jak je libo, vyberte si. Protože celý život učila na základní škole, i po zániku slovenského školství na Karvinsku se tady snaží udržovat povědomí o Slovensku, jeho jazyku a kultuře. Dlouholetá předsdkyně Obce Slováků v Karviné, Vilma Krňávková.

Zkoušela jste někdy ještě v době své aktivní pedagogické činnosti české děti ze slovenských slovíček? Jen tak, pro legraci?

Spíše naopak. Dávala pozor, aby mi ani jedno slovenské slovíčko neuniklo. Nechtěla jsem prozradit, že jsem Slovenka. To by byla „voda na jejich mlýn“, a děti by nedávaly pozor a čekaly by, kdy se spletu, aby mě na to mohly upozornit.

A později na české škole?

Ano, například když jsme se zapojili do projektu nazvaného Den jazyků. Vybrala jsme si Slovensko a děti jsem se ptala, zda nemají doma něco slovenského. také jsem zjistila, že řada z nich má prarodiče na Slovensku, přinesly mi slovenské knížky a mnoho jiných věcí. A taky jsem ten den s dětmi mluvila při vyučování slovensky a musím říct, že děti nepotřebovaly žádný překlad. Rozuměly mi.

Kterému slovenskému výrazu se nejvíc smály? Kterým vůbec nerozuměly?

Některá slova jim připadala legrační. Například fava (*česky velbloud*), čučoriedka (*borůvka*) nebo golier (*límeč*). To si například pletly s holubem. Je to milé a vtipné.

Souhlasíte s názorem, že je „slovenčina pekná mäkká reč“?

Akoby nie :-). Samozřejmě, že souhlasím, a přidám vlastní zkušenost. Když prezentuji naši komunitu na různých setkáních, institucích, zeptám se, jestli mám mluvit česky nebo slovensky, vyberou si slovenštinu a přesně toto mi říkají, že „slovenčina je pekná mäkkúčká reč“. To mě vždycky pohladí po duši a jsem jim za to vděčná.

Jak mluvíte doma s manželem?

Česky. On je Moravák, ze Šumperka.

Cítíte se jako Slovenka nebo Češka?

Já jsem kosmopolitka, jsem obojí. Když se v nějakém sportu střetnou Češi se Slováky, říkám: Ať vyhraje ten lepší. Když vyhrají Češi, říkám: Vidíte, v jaké zemi žijete?

A když Slováci, říkáte?

Ale tak to opravdu bylo, a já jsem vděčná, že se to všechno uklidnilo a že je to dnes, jak to je. Jsem ráda za

Vidíte, z jaké země pocházím...

Co je pro Slováka na češtině nejhorší?

Asi ono pověstné -ř-. Já osobně s tím problémem nemám, protože u nás na Oravě se -ř- ve slovech objevuje. Když jsem nastupovala na české škole – na ZŠ Školská v Karviné -, pan ředitel nepoznal, že jsem Slovenka. Až jsem se sama prozradila. :-)

Jak se vám líbí česko-slovenština ministra financí pana Babiše?

Přála bych mu, aby mluvil slovensky, anebo česky.

Jak jste v roce 1992 prožívala rozpad společného státu?

Byla jsem zásadně proti. Pro nás to bylo velmi komplikované, vládla tu taková „blbá nálada“, jak říkával Václav Havel. Musím říct, že zpočátku jsme se až trochu báli. Moji žáci ze školy se mi stěžovali, že jim v obchodě místní říkají, ať jdeme zpět na Slovensko. Ve slovenské škole se začala vyučovat čeština, do toho jsem se bála, že nebudu mít práci a podobně. A ty přejezdů hranic ze Slovenska, raději nevzpomínat! Silvestr 1992 jsme trávili na Oravě, takže žádná veselí, ale spíše plachtivé setkání a rozlučka v jednom. Ale nakonec se všechno stabilizovalo.

Mladší generace bude možná při čtení těchto řádků nevěřícně kroutit hlavou...

každý pořad v televizi, kde zní vedle češtiny také slovenština, třeba ty pěvecké soutěže jako Superstar nebo Talent. V tomto média sehrála velkou roli. I díky tomu dnes mladá generace stále ví, že Češi a Slováci nejsou cizí národy, ale kdysi žili v jednom státě a jsou si stále blízcí a mají se rádi. Já osobně mám pocit, že opět (*stále*) žiju v jednom státě.

Obec Slováků v Karviné, kterou už roky vedete jako předsdkyně, si letos připomíná 22 let fungování. Vznikla rok a půl po rozpadu Československa. Vzpomínáte si na okolnosti vzniku, byla jste u toho?

Ano, zakládala jsem v Karviné Obec Slováků, ale podnět přišel z Prahy, kde byla založena Obec Slovákov v České republice. Na školu do Karviné přijela šéfredaktorka slovenského časopisu Džavot a požádala nás, jestli bychom nechtěli vstoupit do Obce Slovákov jako kolektivní člen. Nápad se ujal, založili jsme Obec Slovákov v Karviné a vytkli si za cíl podporovat ve městě slovenské školství. Hned na počátku měla Obec přes 40 členů.

A kolik je jich dnes?

Máme 163 členů a další přibývají. Podle mínění našich představitelů v Praze je náš spolek velmi aktivní.

Členy Obce jsou výhradně Slováci? Nejen. Našími členy jsou také Češi, ale i Poláci.

Vztah české veřejnosti, zejména když se bavíme o cestovním ruchu, se v posledních letech změnil a i statistiky říkají, že Češi zejména na letní zahraniční dovolené už jezdí víc na Slovensko než do Chorvatska, které roky vedlo. Je to nostalgje, blízkost Slovenska, fakt, že se tam domluví, nebo co za tím podle vás je?

Dodnes se traduje, že naši zemi rozdělili politici, ne její obyvatelé. A protože ti politici, kteří to mají na svědomí, už nejsou u moci, tak naše národy zase nacházejí cestu k sobě. Já tvrdím, a mnoho Slováků vám řekne také, že jsme se ve skutečnosti ani nikdy nerozdělili. Na hranicích vyrostly celnice, ale v srdíčku jsme pořád pospolu. Právně ano, ale de facto jsme se nikdy nerozdělili.

Jednou z vašich aktuálních aktivit je školní projekt nazvaný Prežijte slovenčina v Česku. O co jde?

Je to vlastně jakási nástavba konference, která běžela v Praze a zabývala se právě vývojem a budoucností česko-slovenských vztahů. No a mě napadlo navázat testem znalostí dětí na druhém stupni základní školy. Projekt jsem rozšířila ve čtyřech školách v Karviné a v Trinci, kde děti dostaly text ze slovenského dětského časopisu a měly ho písemně přeložit. Musím říci, že jsem byla mile překvapená, když mi některé děti odevzdaly krásný doslovný překlad. To mě opravdu potěšilo. Mám z toho výborný pocit. O výstup už projevila zájem média, takže věřím, že ohlas bude pozitivní.

vizitka

Vilma Krňávková

Pochází z Oravského Veselého, ale už přes 40 let bydlí v Havířově. Od roku 1972 učila téměř 30 let na slovenské škole v Karviné, v roce 1994 spoluzakládala Obec Slováků v Karviné, organizaci, která vznikla s cílem podporovat slovenské školství v Česku. Dnes se snaží šířit povědomí o slovenském jazyku, organizuju výlety a nejrůznější kulturní akce, které jsou často se Slovenskem nějak spjaté. Žije v Havířově, s manželem vychovávala dvě děti, je společenský ráda tančí, cestuje a hraje na akordeon.